

СТЕНОГРАМА
засідання Комітету Верховної Ради України
з питань гуманітарної та інформаційної політики

4 серпня 2026 року

ПОТУРАЄВ М.Р. Доброго ранку всім, шановні колеги. Зараз збереться кворум, і ми одразу почнемо. Єдине, що я маю зробити, я маю... У мене такий, знаєте, інтернет, коли люди хочуть заробити всі гроші світу...

ПАВЛЕНКО Ю.О. Микита Русланович, бажаю міцного здоров'я.

ПОТУРАЄВ М.Р. Да, Юрій Олексійович. Розпочнемо з хвилини мовчання. Зрозуміло, о 9-й годині буду пропонувати всім вимкнути відео на цю хвилину.

Шановні колеги, загальнонаціональна хвилина мовчання. Прошу всіх згадати всіх наших загиблих.

ПОТУРАЄВ М.Р. Шановні колеги, слава Україні! І смерть рашистським окупантам.

Розпочинаємо засідання Комітету з питань гуманітарної та інформаційної політики. Порядок денний, точніше, його проєкт поки ми його не проголосували, всім наданий. Ми ще чекаємо на кворум. Якщо зараз у нас буде з кворумом, ну, проблем не буде точно, але якщо ми не будемо впиралися в певні обмеження за кількістю кваліфікованого голосування, то, може, я буду міняти трошки розклад порядку денного.

СКРИПКА Т.В. Вітаю, колеги.

ПОТУРАЄВ М.Р. Тетяна Василівна, Євгенія Михайлівна – вже кворум є. Я так розумію, що якраз з ними вже 9 людей маємо.

Так, колеги, отже, проєкт порядку денного наданий. Прошу, якщо немає зауважень, його підтримати. Хто за те, щоб підтримати запропонований порядок денний нашого засідання, прошу голосувати.

Потураєв – за.

В'ЯТРОВИЧ В.М. В'ятрович – за.

КРАВЧУК Є.М. Кравчук – за.

СКРИПКА Т.В. Скрипка – за.

ФЕДИНА С.Р. Федина – за.

ПАВЛЕНКО Ю.О. Павленко – за.

СЛИНЬКО Д.М. Слинко – за.

НАЛЬОТОВ Д.О. Нальотов – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

ЛЕРОС Г.Б. Лерос – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, Гео Багратович.

Колеги, проти? Утримались?

Микола Леонідович, побачив. Дякую. Вітаю. Одноголосно прийнятий порядок денний.

Колеги, одразу запитую, нам треба повернутися, переглянути висновки по законопроекті 14391, це перше питання в порядку денному. Якщо у нас немає заперечень і комітет готовий цей висновок переглянути, я його зараз на голосування поставлю, якщо ні, то я почекаю. Бачу, що наші згоди у нас є.

Микола Леонідович, ми говорили про це, поправки по Книжковій палаті готові. Єдине, що пропозиція і секретаріату, і моя в тому, щоб їх внести на друге читання, бо ми все одно його з одного читання не проведемо.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Добре, я не проти.

ПОТУРАЄВ М.Р. 14391. Це просто я хотів ще раз засвідчити, по-перше, що ми їх підготували, вони готові, і ми їх обов'язково внесемо, і переконаний, що всі підтримаємо. Просто була ідея, щоб його не переобтяжувати, внести їх на друге читання.

Отже, колеги, ставлю на голосування пропозицію про перегляд висновку комітету від 18 лютого 2026 року щодо законопроекті 14391. Хто за те, щоб переглянути висновок, прошу голосувати.

Потураєв – за.

КРАВЧУК Є.М. Кравчук – за.

В'ЯТРОВИЧ В.М. В'ятрович – за.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Княжицький – за.

ФЕДИНА С.Р. Федина – за.

ПАВЛЕНКО Ю.О. Павленко – за.

НАЛЬОТОВ Д.О. Нальотов – за.

СКРИПКА Т.В. Скрипка – за.

БОБЛЯХ А.Р. Боблях – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.
Колеги, проти?

БОЖКОВ О.В. Божков – за.

ЛЕРОС Г.Б. Лерос – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.
Проти? Утрималися? Немає. Рішення прийнято.

Далі. Ми маємо рекомендувати Верховній Раді України включити до порядку денного п'ятнадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання проєкт Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення процедур державного управління у галузі культури та культурної спадщини (реєстраційний номер 14391 від 22 січня 2026 року), поданий народними депутатами за списком. І друге. За результатами розгляду в першому читанні прийняти його за основу, виключивши з тексту законопроєкту частину дев'яту розділу I та з доопрацюванням відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України, що, власне, дасть нам можливість внести поправки по Книжковій палаті. І співдоповідачем пропонується призначити мене. Якщо немає заперечень щодо такого проєкту рішення, прошу його підтримати.

Хто за таке рішення, прошу голосувати.

Потураєв – за.

КРАВЧУК Є.М. Кравчук – за.

В'ЯТРОВИЧ В.М. В'ятрович – за.

БОЖКОВ О.В. Божков – за.

ФЕДИНА С.Р. Федина – за.

СЛИНЬКО Д.М. Слинко – за.

ПАВЛЕНКО Ю.О. Павленко – за.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Княжицький – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.
Колеги, проти?

ЛЕРОС Г.Б. Лерос – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Проти? Утрималися? Немає.

Так, наступне питання порядку денного. Це проєкт Закону про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення функціонування української мови як державної (реєстраційний номер 15412). Значить, авторство великої групи співавторів включно і зі мною теж, і Володимиром Михайловичем, ну, вобщем багато членів комітету приймали участь в розробці цього законопроєкту.

Значить, власне, я би тут дав би слово Володимирі Михайловичу В'ятровичу, який зі мною... Ну, колеги, по-перше, я всім вдячний, хто брав участь в наших робочих групах, ми довго працювали, і помічники, і консультанти працювали. Я дякую всім. І Тарас Шамайда тут присутній, я йому дякую, він вклався в це дуже, дуже, дуже сильно і багато часу на це витрачав. І я вам, пане Тарасе, дуже дякую за вашу роботу. І всім колегам, звичайно, тут і пані Олена Івановська є. Я її бачу теж, візуально бачу, просто... І добре, що бачу, добре, що ви у мене тут в пріоритеті стоїте, бо «айфон» не підписаний, але я радий вас бачити. І я вам теж дякую, вашій всій команді дякую, бо без вас і без людей з офісу, без команди Офісу Уповноваженого ясно, що ми би так швидко не опрацювали і так якісно не опрацювали би всі там питання, які ми хотіли опрацювати.

Отже, колеги, робота велика. Я всім дуже, дуже дякую за, скільки ми – рік, більше року, да, півтора року десь ми працювали. Тому, дивіться, мені особисто точно не соромно, значить, я думаю, що ми якісно все це зробили.

Отже, я передаю слово Володимирі Михайловичу В'ятровичу. Будь ласка.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Дякую. Дякую, пане голово. І так само дякую всім, хто брав участь в цьому законопроєкті. Мені здається, що вийшло дуже добре і за змістом, про що буду говорити трошки пізніше, і за формою, тому що за формою це справді був законопроєкт такий, який попри те, що трохи довго напрацьовувався, але дуже правильно напрацьовувалися, за участі народних депутатів, за участі представників виконавчої влади, за участі Уповноваженого із захисту державної мови, за участі великої, просто цілої палітри експертів, які працюють в цій темі. Нам, в принципі, вдалося всіх об'єднати, тому, мені здається, це гарантує десь якісний підхід до вже змісту цього законопроєкту. Крім того, це продовження нашої роботи, зокрема, і на виконання ухваленної в січні цього року Постанови про посилення української мови... ролі української мови в утвердженні української держави. Тобто, в принципі, абсолютно правильна і послідовна політика.

Ми прекрасно розуміємо, що, попри важливість і значимість Закону про функціонування української мови як державної, який було ухвалено вже 7 років тому, вже назріла певна потреба для вдосконалення, власне, цього закону. Вже дещо змінилася і ситуація в країні, проявилися за ці 7 років певні прогалини в цьому законі. Тому, власне, і виникла ідея напрацювати зміни до цього закону, і відповідно зробити це дуже системно. Нам це вдалося, і абсолютно добре, що ми вже знайшли таку підтримку серед наших колег: 63 народні депутати з усіх фракцій і груп стали співавторами цього законопроєкту. Тому, в принципі, є сподівання, що він ближчим часом буде ухвалений і ми зробимо ще один крок на шляху до зміцнення української мови.

Тепер коротко пройдуся по тому, що саме по змісту запропоновано в цьому законопроекті. Зокрема, передбачається поширення вимоги володіти державною мовою та застосовувати її під час виконання службових обов'язків на народних депутатів України, чого не було в попередній версії, керівників державних наукових установ та державних закладів культури, приватних виконавців, арбітражних керуючих, аудиторів. Поширюється захист права використовувати українську мову на роботі також на час прийому на роботу. Зобов'язують при реалізації в Україні комп'ютерної програми без користувацького інтерфейсу державною мовою попереджати про це користувача до придбання такої комп'ютерної програми. Доповнює закон новою статтею «Державна мова у сфері оздоровлення та відпочинку дітей». Законопроект уточнює процедуру розгляду скарг і здійснення заходів державного контролю Уповноваженим із захисту державної мови і посилює санкції за порушення вимог Закону щодо обов'язкового застосування державної мови.

До речі, Кабінет Міністрів днями нарешті ухвалив Постанову про збільшення граничної чисельності Секретаріату Уповноваженого до 25 штатних одиниць. Я думаю, це теж дуже важливий крок, який дозволить, між іншим, і краще долучатися до втілення і цього законопроекту, і відповідно чинного Закону про функціонування української мови як державної.

Закон містить зміни до Виборчого кодексу, до Закону «Про всеукраїнський референдум». Закріплюється обов'язок членів виборчих комісій та комісій з референдуму володіти державною мовою і застосовувати її під час здійснення повноважень.

Змінами до Закону про місцеве самоврядування до повноважень місцевих рад віднесено створення умов для розвитку і функціонування української мови на відповідній території.

Змінами до Закону «Про місцеві державні адміністрації» до повноважень місцевих адміністрацій віднесено сприяння розвитку мов корінних народів та національних меншин.

Зміни до Закону «Про позашкільну освіту»: не допускається використання в освітньому процесі у позашкільній освіті державної мови держави-агресора. Знову-таки це важливо в контексті тих дискусій, які в нас були протягом останніх років.

Зміни до Закону «Про оздоровлення та відпочинок дітей» передбачають, що працівники дитячого закладу оздоровлення та відпочинку забезпечують створення для дітей україномовного середовища і дотримання вимог мовного законодавства.

Зміни до Закону «Про культуру»: забороняється публічне виконання, публічний показ, публічна демонстрація творів, виконаних державною мовою держави-агресора, а також фонограм, відеограм, музичних кліпів, що містять їх зафіксоване виконання.

Зміни до Закону «Про громадські об'єднання» передбачають, що громадське об'єднання може викласти свою власну назву поряд із державною мовою іноземною мовою, мовою корінного народу або національної меншини, крім державної мови держави-агресора. Знов-таки важливо, у нас зараз відбуваються зустрічі послів, і це якраз стосується їхньої роботи.

Зміни до Закону «Про дипломатичну службу». До основних завдань дипломатичної служби віднесено забезпечення розвитку і поширення української мови за кордоном, знов-таки що стало актуальним особливо після 22-го року.

Зміни до Закону «Про повну загальну середню освіту» встановлюють, що приватні заклади освіти мають право вільного вибору мови освітнього процесу за винятком мови, що є державною мовою держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом. Тобто ми поширимо нарешті на приватні школи норми, які діють для приватних дитсадків та закладів професійної освіти.

Решта змін до законів мають переважно технічний характер. Зокрема, з законодавчих актів вилучаються згадки про Закон України «Про засади державної мовної політики», тобто той самий скандальний закон Ківалова-Колесніченка, який нарешті втратив чинність з моменту ухвалення в 2018 році рішення Конституційного Суду про визнання його неконституційним.

Тому очевидно, що пропоную підтримати підготовлений висновок комітету про ухвалення законопроекту в першому читанні із застосуванням статті 116 Регламенту. Переконалий, що до другого читання ми можемо ще вдосконалити і посилити цей законопроект, але передусім закликаю усіх членів нашого комітету і співавторів законопроекту сприяти його максимально оперативному винесенню на пленарне засідання і ухваленню за основу. Тобто давайте всі об'єднаємо після сьогоднішнього комітету, я впевнений, що ми його зараз підтримаємо, об'єднаємо свої зусилля, щоб він якомога швидше потрапив на порядок денний.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Я коротко хотів би, колеги, дати коментар як член робочої групи. І це коментар скоріше для стенограми, я-то переконалий, що ви всі його дивилися, цей пакет поправок.

Тобто це така сама історія по суті, сутнісно як з нашими напрацюваннями щодо змін до Закону «Про медіа» і до певного законодавства. Закон Микола Леонідович Княжицький і колеги розробили і прийняли в 19-му році. Правозастосування показало, що там треба вдосконалити, покращити і так далі. Сутнісно ці зміни нічого не міняють. Закон про українську мову як державну, його філософія, його архітектура, вона зберігається повністю. В цьому сенсі нічого ніде ми не втрачаємо. Навпаки, тільки робимо краще. Тобто те, що, як стало зрозуміло з практики правозастосування, не так гарно працювало, як нам би всім хотілося, ми просто таким чином привели до робочого стану. Це раз.

Друге. Друге. Володимир Михайлович зараз слушно зазначив, там йдеться, дійсно, про певну індексацію штрафних санкцій, але знаючи вже, як у нас, на жаль, не поважні медіа, тут Світлана Остапа присутня, я знаю, що вони про це так ніколи не пишуть ні на детекторі, ні НСТУ так не робить, але є інші, на жаль, які беруть те, що їм вдається, найбільш отримує там переглядів, прочитань і так далі, і виносять це в заголовок. Так от, ніяких нових штрафів закон не встановлює, ніяких суттєвих підвищень штрафів закон не встановлює. Закон, по суті, індексує розміри штрафів відповідно до тієї інфляції, яка сталася зокрема через повномасштабну агресію з 2019 року. Все. Все. Тобто ніяких репресій в цьому законі не передбачено, щоб не спекулювали. Бо ми ж з вами чудово знаємо, що зараз і

«москальня» почне за першої ліпшої нагоди волати з кожної праски, що в Україні там знову якимось утискаються мови національних меншин і так далі. Так от це все дурня, я хочу це підкреслити, в законі такого немає абсолютно. Тобто ніяких репресивних засобів ті поправки не передбачають, ті, які індексацію відповідно до рівня інфляції, і відповідно покращення в напрямку дієвості певних норм, і закону ще 2019 року.

І так певне розширення охоплення у сфері дії закону, бо, як ми з вами розуміємо чудово, і Микола Леонідович про це неодноразово згадував, свого часу у 2019 році довелося йому йти на певні компроміси, через що виникли дивні ситуації, за яких, припустимо, народний депутат України має право не володіти українською мовою, що є, безумовно, божевільням, і на чому спекулювали, на жаль, дуже багато людей за весь цей час. Тому абсолютно зважений, пропрацьований, без усяких там перегибів проєкт закону.

Колеги, може, хтось хоче висловитися ще, не знаю, Микола Леонідович, може, два слова. Бачу, Євгенія Михайлівна теж хоче. Микола Леонідович, вам як керівнику роботи над первісним варіантом, будь ласка.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дуже коротко. Хочу подякувати членам робочої групи і Володимирі Михайловичу, і Тарасові Шамайді, і всім присутнім, і вам. І підтримую, немає питань жодних.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, Микола Леонідович.

Євгенія Михайлівна, будь ласка,

КРАВЧУК Є.М. Я, безумовно, також підтримую законопроєкт. Дякую всім, хто працював в робочій групі, особливо Володимирі Михайловичу, пану Тарасу Шамайді. Пан голова правильно зазначив, що можуть бути спекуляції щодо змісту, зрозуміло, що російську пропаганду не зможемо зупинити, але треба пояснювати для українських громадян. Що мене ще хвилює, це комунікація по лінії євроінтеграції і по мовах нацменшин. І Володимир Михайлович, коли пояснював, то він кілька разів згадував відсилки по національних меншинах. Очевидно, що нам разом з Державною службою з питань етнополітики та свободи совісті треба мати такий меседж-бокс, який ми будемо пояснювати, може, і превентивно Раді Європи, нашим партнерам і сусідам. Ми увійшли в цю робочу групу, яка буде працювати над питанням угорської нацменшини, тобто в нас там буде можливість це пояснити. Просто щоб ми були до цього готові.

І, наприклад, що стосується хартії, як бачите, ми її прийняли, проголосували, Президент підписав – і нічого не трапилося, те, що стосується Ради Європи. Але ми плануємо, наприклад, в кінці вересня буде сесія ПАРЄ, я готую сайд-івент, який буде стосуватись РПЦ, але принагідно я запросила Микиту Руслановича, і принагідно ми використаємо цю можливість, щоб пояснити і розповісти про всі ті зміни в законодавстві, які стосуються національних меншин для колег із Ради Європи. Тому в мене таке прохання, мабуть, все-таки до робочої групи і до тих, хто готував текст, щоб ми зробили такий меседж-бокс, ми його перекладемо англійською, будемо використовувати. Очевидно, що там ніякої суперечності до

євроінтеграційних зобов'язань немає, але це треба правильно пояснити, перш ніж хтось десь в тій самій Угорщині прочитає новини, вони ж не будуть вчитуватися в текст закону, так, то ми маємо спростити це сприйняття і розуміння.

Дякую.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Згоден з Євгенією, що, можливо, справді треба якийсь превентивно дати меседж, що тут не йдеться про жодне якесь обмеження прав, мовних прав національних меншин, відповідно воно не може суперечити і не буде суперечити жодному курсу України на євроінтеграцію, і жодного придушення прав національних меншин не передбачається.

ПОТУРАЄВ М.Р. Недоречна метафора, але от пан Тарас не дасть збрехати і Володимир Михайлович, я відгравав, ну, ні-ні, не адвоката диявола, але адвоката всіх національних меншин на робочій групі, тобто я постійно дув на холодне. Тому, власне, я думаю, що ми там все передбачили. Вибачте, тут у мене не дуже зв'язок, але я сподіваюся, що мене всі чули. Сподіваюся, що ми все це передбачили, але ясно, що ми, Євгенія Михайлівна, зробимо такий меседж-бокс і будемо разом там на міжнародних майданчиках і в контактах з колегами будемо це комунікувати. Ну, і відповідно Офіс євроінтеграції теж має бути в курсі там зміни, я сподіваюся, що новий керівник і відповідно новий віцепрем'єр швидко увійде в курс справ, бо Тарас Качка...

КРАВЧУК Є.М. Але якраз керівництво офісу не змінюється, там буде пан Ільков, як і був, тому...

ПОТУРАЄВ М.Р. Да-да, пан Олександр, да, пан Олександр з нами на одному треці, а новий віцепрем'єр, сподіваюся, що він швидко увійде у курс справ, бо з Тарасом Качкою ми там тримали зв'язок, в принципі, думаю, що...

КРАВЧУК Є.М. До речі, є пропозиція зробити зустріч із паном Ченцовим, я можу йому написати, бо...

В'ЯТРОВИЧ В.М. Дуже варто.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дуже важливо. Тут вітається.

КРАВЧУК Є.М. Перш ніж ми кудись вступимо. Мається на увазі, навіть не Євросоюз, а щось, якийсь скандал, то краще обмінятись.

ПОТУРАЄВ М.Р. Да, дуже-дуже важливо, дуже вітається ця ініціатива, Євгенія Михайлівна. Будь ласка, да, значить...

КРАВЧУК Є.М. Єдине, що є пропозиція все-таки зробити це в офлайн під час пленарного тижня. У нас там четвер буде зайнятий засіданням ТСК, а до того виберемо день.

ПОТУРАЄВ М.Р. Давайте, давайте.

Так, колеги, відповідно що я тепер маю поставити на голосування, це, власне, рішення... зараз я відповім.

Отже, колеги, відповідно рішення всі бачать. Включити в порядок денний сесії Верховної Ради 15412. Прийняти за основу з доопрацюванням відповідно до частини першої статті 116 Регламенту. Співдоповідачем, ну, давайте поки поставимо мене, а там уже в робочому порядку визначимося, хто буде його доповідати.

Отже, колеги, дуже прошу підтримати цей законопроект 15412. Хто – за, прошу голосувати. Хто за таке рішення, прошу голосувати.

Потураєв – за.

КРАВЧУК Є.М. Кравчук – за.

СЛИНЬКО Д.М. Слинко – за.

БОЖКОВ О.В. Божков – за.

ПАВЛЕНКО Ю.О. Юрій Павленко – за.

ФЕДИНА С.Р. Федина – за.

БОГУЦЬКА Є.П. Богуцька – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

СКРИПКА Т.В. Скрипка – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

БОБЛЯХ А.Р. Боблях – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, Андрій Ростиславович.

Проти? Утримались? Дякую. Рішення прийнято.

Колеги, наступний законопроект. Це проект Закону про внесення змін до Закону України "Про забезпечення функціонування української мови як державної" щодо обмеження використання мови держави-агресора під час виконання та відтворення музичних творів у сфері обслуговування споживачів (реєстраційний номер 15430) авторства нашого колеги Олександра Санченка та інших народних депутатів.

Пояснюю, колеги, пояснюю. Всі ви знаєте чудово, як зараз, на жаль, важко йдуть зокрема закони нашого комітету в залі. Проблема російської музики і російськомовної зокрема, але в першу чергу російської, походженням з країни-терориста і вбивці, на жаль, повністю не викорінено. З урахуванням того, як у нас важко доходять до зали, не дійшли дуже важливі закони 12111, 12253. Ну, 12253 нам ще разом треба доопрацювати, а 12111 у нас давним-давно готовий, і

Єврокомісія його чекає, і всі його чекають, а взагалі його нема попри неодноразові звернення і мої особисті.

Я розумію, що так само важко буде йти дуже важливий пакет змін до Закону про мову. Але так само я абсолютно вважаю, на сто відсотків, що російському музичному продукту в Україні не місце. Тут нехай мене вже кацапи цитують. Не місце. Тому ми говорили про це з Олександром Санченком, говорили про це з нашими авторами, виконавцями, композиторами, співаками і так далі. І дякую Олександру, він взявся і напрацював оцей маленький закон. У ньому закладений інший трішки механізм заборони оцього росмузпродукту, ніж закладений в тому, який ми зараз з вами підтримали у великому пакеті змін.

Я так бачу ситуацію, що якщо нам вдасться поставити найближчим часом... А я буду на цьому наполягати, ви не сумнівайтесь, ну, тобто наявність плану «Б» не означає, що я не буду битися за план «А», я буду битися за план «А». Як ми поставимо, і, сподіваюсь, в залі буде цей великий пакет 15412, який ми зараз проголосували, то до другого читання ми там сплавимо і те рішення, яке пропонується у нас, і те рішення, яке пропонує Олександр, і не буде проблем. Якщо ж ми будемо з вами бачити, що є складність в тому, щоб 15412 пройшов швидко через зал, то план Б полягає в тому, щоб просунути через залу як тимчасовий засіб 15430.

І коли, а я переконаний, що все ж таки ми зможемо добитися того, щоб 15412 буде проголосований, то той механізм, який закладений в 412-му, при тому, що ми його там ще вдосконалимо з врахуванням ідей Олександра Санченка, значить, він просто автоматично відмінить цей тимчасовий механізм, який пропонується в 15430. Вибачте, що така схема. Але ми всі з вами працюємо в залі Верховної Ради, ми всі з вами знаємо, наскільки важко зараз ідуть закони, тим більше великі пакетні закони через залу Верховної Ради.

Тому я хочу подякувати Олександру за те, що він взявся і він це зробив, і вся наша українська національна індустрія музична це підтримує. І знов-таки я його розглядаю як тимчасовий засіб негайно поставити суворі перепони для виконання роспродукту в Україні, але тільки за умови, що 15412 ми не зможемо швидко поставити на голосування в залі Верховної Ради, тільки так. Просто я хотів би мати обидва варіанти рішення оцієї локальної проблеми.

Саша Санченко, я із задоволенням передаю тобі слово, будь ласка, прокоментуй, якщо я десь помилився, поправь мене. Но я просто свою філософію хотів донести до колег, чому саме я хотів поставити обидва закони оці мовні, і твій, і цей великий, в один день і сьогодні отримати підтримку комітету.

Будь ласка, Олександр Санченко, тобі слово, друже.

САНЧЕНКО О.В. Дякую, Микито Русланович.

Я спеціально не брав слово в минулому законі. Я думаю, що я достатньо прокомунікував у комітеті. На жаль, є технічна частина і не було можливості повноцінно запропонувати механізм в попередньому, тому дійсно є, я б так сказав, доповнюючий законопроект, адже однозначно нам треба захищати нашу мову в усіх сферах і те, що додає той законопроект, де я є першим співавтором, він визначає санкцію. Адже в тому законопроекті, який комітет щойно підтримав своїм

голосуванням для рекомендацій до залу, також і продовжується заборона, але без чітко визначеної санкції, на жаль, воно буде продовжувати працювати як і зараз.

Саме тому, звичайно, що я підтримую те, що сказав голова комітету, щоб рухати їх паралельно. Я, як і раніше, готовий, щоб ми доопрацювали, якщо треба, разом інкорпоровали це в текст законопроекту, той, який більший. Я думаю, що це буде, можливо, між першим і другим читанням і буду радий це долучити.

Так само знаю, що є певні зауваги від уповноваженої з питань мови, то також готові знову ж таки в залежності від того сценарію, як зазначив Микита Русланович, як буде рухатися, їх враховувати, і ті застереження, які є, врахувати. Адже, мені здається, в чому сила нашого комітету, і тут що ідеологічно ми точно за одне і те саме. І мені здається, що всі зацікавлені, щоб воно працювало. Якщо це створює якісь додаткові ризики, давайте їх враховувати, виправляти і таке інше.

Той текст, який є, він зроблений в швидкому режимі. Ви всі пам'ятаєте, чого. Адже десь чомусь підкомітет музичних індустрій випав, на жаль, але це вже як є. Знову ж таки є налаштування на те, щоб спільною роботою вести два треки, як зазначив Микита Русланович, і далі, звичайно, в ідеальному світі це додати частину по санкції, щоб дійсно був, я хочу відверто казати, страх тих закладів, які є, не знаю, чомусь ще ідейно не розуміють, що це неправильно включати російське, щоб принаймні суттєві штрафи до 170 тисяч для них були як би такою... інструментом, щоб вони перестали це робити, якщо ідеологічної складової не вистачає.

Тому від себе прошу також підтримати за основу і далі паралельними треками рухатися і доопрацьовувати з урахуванням зауважень, які є, і пропозицій Уповноваженого, щоб там не зачепити важливі статті. І з іншої сторони, тоді цей механізм саме санкційний, не санкційний, я перепрошую... ну, да, санкції за порушення ввести і додати в законопроект, який попередньо був до цього проголосований на комітеті.

Дякую, колеги.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, Олександр.

Два слова буквально перед тим, як передати слово Миколі Леонідовичу Княжицькому, додам, що ми проаналізували, зокрема з Тарасом Шамайдою повністю, це навіть не колізія, просто ми неодноразово це проговорювали. Там, я хочу сказати, що зокрема нам треба буде в будь-якому випадку, бо, безперечно, я за те, щоб рухався великий пакет, нам треба буде... Я розумію, це я до Олександра Санченка звертаюся, я розумію роздратованість наших виконавців тією практикою абсолютно неприйнятною, яка досі існує, і розумію бажання ввести суворі санкції. Але все ж таки у нас в цьому великому пакеті закладений такий більш зважений механізм, то ми будемо відповідно пропонувати, яким би ми шляхом не йшли, збалансувати все ж таки санкційні ці пропорції. Хоча я згоден абсолютно, що санкція має бути така, щоб у людей не було би бажання порушувати мовне законодавство українське.

Але знову ж таки це я хочу наголосити, бо засідання відкрите, що те, що зараз написано в законопроекті Олександра Санченка, не означає, що саме такий вид санкцій буде врешті підтриманий і комітетом, і Верховною Радою. Тому не треба на цьому хайпувати.

В порядку піднятих рук, даю слово Микола Леонідовичу і далі Володимир Михайловичу.

Будь ласка, Микола Леонідович.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую. Друзі, підтримуючи самі ідеї, які запропонував пан Олександр, очевидно, ніхто не має нічого цього проти, все ж таки для нас дуже важливо, щоб вони реально втілювалися в життя.

Ми, коли працювали над Законом про законодавче забезпечення української мови як державної, зустрічалися з величезною кількістю послів, мали великий розгляд в Конституційному Суді, у Венеційській комісії, з усіма міжнародними організаціями. Головний наш аргумент, бо цей закон дуже педалювали, як ви пам'ятаєте, головний аргумент був в тому, що це закон про українську мову, а не про інші мови. І Уповноважена теж це відзначає в своїх зауваженнях, і для нас це було принципово. І це було причиною, чому я його не підписував, хоча розділяю повністю всі ідеї.

Отже, я не підтримую того, щоб ми будь-які норми, які стосуються інших мов, вносили в Закон про українську мову. Якщо ми хочемо змінити законодавство про права споживачів, то це є величезна купа додаткових законопроектів, які потребують цих змін, і вони, знову ж таки, не будуть стосуватися російської мови, а навпаки, оскільки не будуть безпосередньо російської стосуватися, ми можемо таким чином звузити заборону використання російської мови, бажаючи її заборонити. Але це жодним чином не відкидає тих пропозицій і правильності тих пропозицій, які запропонував пан Олександр.

І тому в нас є той механізм, про який ви сказали. Ми будемо все одно давати поправки до другого читання до 15412. І ми можемо обговорити в який спосіб це краще сформулювати, щоб цими поправками до другого читання імплементувати ідеї пана Олександра в цей закон.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Більше того, Микола Леонідович, я підтримую абсолютно все, що ви зараз сказали. Більше того, у нас навіть є, ну, зокрема це поки що наша там, знаєте, така локальна концепція. У нас вже навіть є ідея, як це імплементувати до другого читання. Тобто це не просто там на рівні, скажімо, там обіцянки, а на рівні вже прямо розуміння, як треба прописати те, що... зокрема те, що там пропонує Олександр, в поправках до другого читання великого мовного пакету.

Володимир Михайлович, будь ласка, тобі слово.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Продовжу те, що говорили попередники. Безперечно, що ідея законопроекту, тобто ту проблему, яку він намагається вирішити, всім очевидна. Власне, її намагаються вирішувати вже на місцевому рівні, так само, по суті, не особливо дотримуючись законодавства, коли вводяться якісь мовні мораторії. Це важлива позиція місцевих громад, тобто що вони не хочуть чути російську мову в себе, але, разом з тим, ми прекрасно розуміємо, що це той механізм, який не буде працювати.

Тому так само хочу сказати, що абсолютно підтримую ідею, але бачу певні застереження щодо тих механізмів досягнення, які є в даному конкретному

законопроекти, яким, мені здається, не дадуть можливість досягнути цієї ідеї, яка поставлена за мету законопроекту.

Тому, щоб вже предметніше обговорити, щоб ми вже потім до цього не поверталися, я, напевно, зачитую ті зауваження, які прийшли від ГНЕУ, від Офісу Уповноваженого із захисту державної мови, в яких йдеться, власне, про суть, які я розділяю, в яких йдеться, власне, про те, що, на мою думку, свідчить про недосконалість запропонованого тут механізму.

Отже, запропоноване авторами законопроекту формулювання містить критичний ризик для захисту державної мови. Конструкцію, за якою обслуговування здійснюється державною мовою або будь-якою іншою мовою, закладає альтернативність виконання цієї норми, створює можливість юридичного вибору між українською та іншими мовами, що руйнує юридичну конструкцію закону.

Наступне. Віднесення виконання або відтворення музичних творів до обслуговування містить суттєві недоліки, що може негативно впливати на практику застосування запропонованих законодавчих норм. Знову-таки, це якраз з Офісу Уповноваженого, який має досвід застосування, власне, законодавства.

Третє. Такі обмеження мають стосуватися не лише процесу обслуговування споживачів, а й загалом усіх сфер публічного життя. Поза увагою залишено, наприклад, концертну діяльність, мистецькі і публічні заходи, публічне виконання, відтворення пісень мовою держави-агресора фізичними особами тощо, що становить найбільшу частину скарг громадян, знову-таки це з практики. Водночас підхід, який запропоновано в попередньому законопроекті і передбачає внесення відповідних змін до Закону «Про культуру», є більш ефективним, оскільки охоплює будь-яке публічне виконання та відтворення музичних творів мовою агресора.

Ну, і повторю те, що сказав Микола, і те, що, власне, прозвучало в застереженнях і Уповноваженої, і в застереженнях від міністерки культури пані Тетяни Бережної. Предметом регулювання Закону про державну мову є забезпечення повноформатного функціонування саме української мови. З огляду на це, вважаємо за доцільне ініціювати внесення необхідних змін щодо особливостей застосування державної мови держави-агресора до відповідних галузевих законодавчих актів. Тобто знову-таки у нас Закон про українську мову, а не про заборону якихось інших законів. Тому погоджуюсь з пропозицією, яку було озвучено паном головою на початку, все-таки за основу брати 15412, який ми перед тим розглядали, але абсолютно підтримую ініціативу Олександра Санченка щодо запровадження дієвіших санкцій за, власне, ті порушення, про які йдеться в його законопроекті.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Олександр Володимирович хоче прокоментувати. Звичайно, Олександре, даю тобі слово. Далі будемо переходити, я думаю, до голосування.

Будь ласка, Олександр Санченко.

САНЧЕНКО О.В. Дякую.

Я, напевно, десь акцентую на тому ж самому, що ідеологічно ми точно в одну сторону дивимося, тому трошки задівають, звичайно слова про недосконалість чи... механізм чогось іншого. Адже, з усією повагою, в тому законі, який щойно там був проголосований, немає механізму санкцій. Тобто те, що буде ще раз записано, що є заборона, не означає, що хтось практично буде цього лякатися і не робити. Саме тому я думаю, що це правильне стратегічне рішення, рухаємося далі, дивимося, як інкорпорувати санкції так, щоб це не зачепило когось, але з іншої сторони, щоб ми мали ці санкції. Бо заборона без нормальних санкцій – це просто ми порадилося, приймемо закон і потім все одно всі будуть ставити російську музику.

Тому давайте, напевно, варіант, який Микита Русланович запропонував, як завжди мудро, найбільш збалансований, тобто я відкритий, давайте подумаємо, як з врахуванням тих зауважень Уповноваженої, і ми щоб одразу мали текст зміни в наш законопроект, щоб воно не створювало тих ризиків, які бачать там, де змішується мова, обслуговування і таке інше. Подивимося, як це виписати. Тобто я готовий до того, щоб виписати цей варіант, який би потім був прийнятний і, напевно, однаковим, як напевно воно так вийде або для додавання між першим і другим у цей основний законопроект, який був проголосований. Або якщо так вийде, що цей буде рухатися швидше, то як тимчасовий, щоб у цьому, але цей же текст потім можна було взяти в той великий, коли він буде все одно прийнятий. Я переконаний в тому, що нашими зусиллями буде. Тому прошу підтримати за основу і далі спільно вже доопрацювати цю проблему

ПОТУРАЄВ М.Р. Значить, колеги, я хочу сказати, що ми з паном Тарасом Шамайдою взагалі такі нудні люди, ми оце так встановили, що раз на два тижні ми збирали робочу групу, обговорювали зміни до мовного законодавства, так продовжувалось довго. І ця скучна і нудна робота, вона привела до результатів. Пане Тарасе, ще раз вам принагідно дякую.

То я що хочу сказати, оскільки ми всі зацікавлені в тому, щоб у нас був механізм дієвий, працюючий з відчутними санкціями, то зі всією цією скукою і нудьгою я кажу, що ми зараз проголосуємо і буквально на наступному тижні ми там, я пропоную домовитися, і почнемо отак всі разом, як працювали, збираємося в Zoom і напрацьовуємо механізм, який буде однаковий, однаковий абсолютно. І будемо розуміти, що він буде, я сподіваюсь, що все ж таки 412 Закон буде інтегрований до другого читання і так далі.

Але тим не менше поки що прошу підтримати також 15430, практично у всіх на руках, не буду його зараз зачитувати. Єдине, що там співдоповідач, звичайно, що буде Олександр Володимирович Санченко. А так, да, розумію прекрасно, що Володимир Михайлович з Миколою Леонідовичем скоріше за все утримаються, але знову-таки аргументи зрозумілі, все і так далі. Але Олександр Володимирович Санченко просив би теж законопроект на перше читання підтримати.

То, колеги, хто за те, щоби відповідно до проекту рішення підтримати 15430, прошу голосувати.

Потураєв – за.

САНЧЕНКО О.В. Санченко – за.

КРАВЧУК Є.МЮ Кравчук – за.

БОЖКОВ О.В. Божков – за.

ПАВЛЕНКО Ю.О. Павленко – за.

БОГУЦЬКА Є.П. Богуцька – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую. Дякую.

Так, утримались, очевидно, Княжицький, В'ятрович, Федина.

В'ЯТРОВИЧ В.М. В'ятрович – утримався.

ФЕДИНА С.Р. Я ще раз просто наголошу, що підтримую ідею санкцій, але вважаю що ми можемо це все інкорпорувати поправками в попередньо прийнятий законопроект.

ПОТУРАЄВ М.Р. Софія Романівна, підтримую вас. Не те, що можемо, а зобов'язані. І ми так і зробимо.

Колеги, 3 – утримались. Проти є? Проти немає. Рішення прийнято.

Дякую, колеги, за цю конструктивну дискусію. Олександр Володимирович, я єдине, що хотів зазначити, те, що зараз тут виникла навіть певне не... недорозуміння, не недорозуміння, а недрозуміння. Воно якраз свідчить про те, що нам треба збиратися от як ми, я ж казав, скучно і нудно збиралися.

Дякую, Андрій Ростиславович, зарахували ваш голос.

Просто проговорити. Тому що знову ж таки колеги не сперечалися з жодною з ідей у вашому законопроекті. Там зважували колеги на інше. Але для цього треба просто регулярно збиратися і це все проговорювати, і я переконаний, що ми так і зробимо.

Отже, колеги, наступний законопроект, це у нас перевнесений нами через зміну уряду законопроект про внесення змін до деяких законів України щодо меценатської діяльності у сфері культури. Ми його з вами зареєстрували за номером 15442. Він пройшов всі погодження, ми його в зал вносили. 100, 500 разів ніколи він, на жаль, до голосування не доживав і відповідно дочекався до зміни уряду. Тому щоб не втрачати час, ми його з вами перереєстрували. Дякую всім, хто поставив підпис.

Отже, власне, прошу проєкт рішення по Закону 15442 просто підтримати, відповідно ми його теж будемо рухати в залу Верховної Ради вже як наш комітетський. Власне, ми його з пані Тетяною Бережною свого часу не один раз з вами обговорювали за це все, стоїмо, так би мовити, не один рік. Так що, я думаю, що тут у нас заперечень немає, тим більше що все одно він в два читання піде, то можемо там ще якісь речі удосконалити або додати.

Отже, колеги, хто за те, щоб підтримати запропонований проєкт рішення стосовно законопроекту номер 15442, прошу голосувати.

Потураєв – за.

АБДУЛЛІН О.Р. Абдуллін – за.

В'ЯТРОВИЧ В.М. В'ятрович – за.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Княжицький – за.

ФЕДИНА С.Р. Федина – за.

ПАВЛЕНКО Ю.О. Павленко – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

СУШКО П.М. Сушко – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

БОГУЦЬКА Є.П. Богуцька – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, Єлізавета Петрівна.
Колеги, проти? Утрималися? Немає.

СКРИПКА Т.В. Скрипка – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, Тетяна Василівна.

СУШКО П.М. Микита Русланович, я можу сказати слово?

ПОТУРАЄВ М.Р. Обов'язково, Павло Миколайович.

СУШКО П.М. Колеги, всіх вітаю. Що хочу сказати, чотири роки ми до цього йшли і прийшли: нарешті Закон 7087 підписаний Президентом України, закон по дітях. Юрій Олексійович.

ПАВЛЕНКО Ю.О. Ура! Вітаю, Павло Миколайович.

СУШКО П.М. Хочу подякувати особисто голові Офісу Президента Кирилу Олексійовичу Буданову, Президенту України та всім колегам, які були зі мною разом і допомагали робити наголос на цьому, що він дуже потрібен. Тому всіх вітаю. На один непідписаний закон депутатський менше вже від комітету.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Я просив би Павла Миколайовича зараз зробити важливе оголошення щодо, там я тільки не пам'ятаю, це вже підведення підсумків конкурсу, першої частини конкурсу.

СУШКО П.М. Да, це третій тур.

ПОТУРАЄВ М.Р. Третій тур, да. Павло Миколайович знає дату, знає місце. Він зараз про це повідомить всіх членів комітету. Нас Міністерство культури взагалі-то обіцяло запросити, я думаю, що і запросить.

СУШКО П.М. А вони тут зараз?

ПОТУРАЄВ М.Р. Є Богдана Лаюк, але це не її напрям абсолютно. Тому я до неї навіть не буду зараз апелювати, тому що вона може цих деталей і не знати.

Павло Миколайович, будь ласка, повідом всім членам комітету...

СУШКО П.М. Да, пройшло вже... Дякую, Микита Русланович. По «Тисячовесні» пройшло два етапи. Перший – технічний. Пройшов другий етап. І зараз публічний пітчинг, який буде відбуватися в Івано-Франківську з 12 по 15 серпня. Туди їде вся індустрія, там заплановані... Це те, що я від індустрії знаю, від міністерства ми нічого не чули ще. Іде вся індустрія, будуть якісь концерти там, якісь заходи. Така «Тисячовесна» перейшла в «тисячоліто», якесь свято там намічається. Але запрошення ми так і не отримали від міністерства. Всіх запросили, вже всіх запросили, всіх, кого тільки можна. Всі там вже готелі бронювали, білети купили, а ми ще поки чекаємо запрошення.

ПОТУРАЄВ М.Р. Колеги, Івано-Франківськ, звичайно, файне дуже місто, але воно не Київ і там готелів кількість обмежена. Тому хто хоче відповідно до тих дат поїхати і взяти участь в цих заходах, я думаю, що нам все ж таки запрошення якось надійде від міністерства, то я закликаю бронювати готелі якісь або там, не знаю, там квартири там собі забукати, бо наскільки от вчора ми з Павлом Миколайовичем говорили, там вже просто може бути проблема з тим, щоб там хоча би на ніч зупинитися. Так що підтримую, значить, пропозицію Павла Миколайовича щоби комітет там був присутній, вже там із запрошенням чи без...

СУШКО П.М. Ну, не в якості ж глядачів, Микита Русланович.

ПОТУРАЄВ М.Р. Ну, звичайно, звичайно.

СУШКО П.М. Партнерів, міністерства...

ПОТУРАЄВ М.Р. Це ми займемося, конечно же. Але я просто хотів колег закликати звернути на це увагу, і в кого є бажання, щоби все ж таки завчасно подбати про готель або де там зупинитися, щоб було де.

ФЕДИНА С.Р. Микита Русланович, якщо дозволите, тоді маленький коментар.

ПОТУРАЄВ М.Р. Софія Романівна, да, будь ласка. Будь ласка.

ФЕДИНА С.Р. Чесно кажучи, якщо вже всіх запросили, а народних депутатів ні, ну, воно виглядає як мінімум дивно. Але у нас у Львові недавно була теж така трохи неприємна ситуація, в результаті крайніми робили виконавців. Коли міністерство організовувало величезний оцей Форум українських студій і забули запросити Львівську обласну раду і керівництво туди запросили. А Львівська обласна рада – це філармонія і філармонійні музиканти. І в результаті був дуже неприємний інцидент стосовно того, що обласна рада сказала, що якщо їх туди не запросили, то і музиканти не мають там виступати. Але я думаю, що це не тільки проблема обласної ради, яка себе не зовсім гідно повела, керівництво, але і тому що є певний протокол і є певні люди, яких мають запрошувати, якщо хочуть, щоби далі ті чи інші процеси рухалися, то думаю, представникам міністерства це треба врахувати.

ПОТУРАЄВ М.Р. Да, підтримую Софію Романівну. Ну, дивіться, міністерство в нас, слава богу, старе, хоча уряд новий, але я сподіваюся, що оновлення уряду надасть міністерству теж нового там поштовху, зокрема у співпраці з народними депутатами, і ми будемо більш ефективно координувати нашу діяльність. Ну, от бачу, пан Євген Лавро. Вітаю вас, пане Євгене, завжди радий вас бачити. Він підняв руку.

Пане Євгене, ваш коментар, якщо...

ЛАВРО Є. Я коротко, Микита Русланович.

ПОТУРАЄВ М.Р. Якщо ви у справі, пане Євгене.

ЛАВРО Є. По «Тисячовесні» сьогодні-завтра, я думаю, надійде запрошення всім членам комітету профільного нашого. Тетяна Василівна хотіла особисто це зробити, тому, я думаю, сьогодні-завтра ви отримаєте всі ці запрошення. Попередньо запрошення отримали лише експерти, які оцінювали ці проекти, а також учасники, які пройшли до третього етапу.

ПОТУРАЄВ М.Р. Тут просто, пане Євгене, знаєте, це ж як з конференціями URC (Ukraine Recovery). Тобто акредитованих, умовно кажучи, там тисяча людей, а приїжджають 5 тисяч. Тому тут із «Тисячовесною» приблизно те саме і я навіть не впевнений, що в менших масштабах. Тому я знаю точно, я ж не сумніваюся, що ми отримаємо запрошення. Просто тут важливо, щоб воно надійшло настільки вчасно, щоб потім нам не довелося ночувати в машинах або в картонних коробках під мостом. Я не пам'ятаю чи є і Івано-Франківську міст. Вибачте, якщо щось я...

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Є, є. Треба ремонтувати, він... Меми про нього складають.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Це місце постійного головного міського затору.

ПОТУРАЄВ М.Р. Тим більше.

ГАНДЗЮК І.Б. Там уже поремонтували, вже скоро відкриють.

В'ЯТРОВИЧ В.М. І так 10 років як скоро відкриють.

ПОТУРАЄВ М.Р. Добре, друзі. Далі йдемо. Колеги, я, в принципі, дивіться, я, по-перше, хочу всім подякувати, хто тоді мав змогу приїхати особисто в Книжкову палату, і хочу ще раз подякувати Миколі Леонідовичу Княжицькому, який запропонував це виїзне засідання. Воно було дуже важливе, хоча проблеми, які ми побачили, вони, звичайно, дуже болючі і їх треба вирішувати негайно. Власне, тому ми будемо точно і пропозиції колег з Книжкової палати додавати до другого читання в один з наших... очевидно, в той закон, який ми зараз переглядали перший, як ми з вами домовилися вже, ми прямо туди їх вставимо до другого читання.

Микола Леонідович, якщо є бажання, будь ласка, два слова скажи, і я тоді буду просити всіх підтримати рішення за результатами нашого виїзного засідання в Книжковій палаті.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Друзі, у мене за стіною ремонт, щоб вас не дуже цим вантажити, хочу всім подякувати, хто був в Книжковій палаті, за розуміння, за підтримку. Прошу потім дати два слова пану Анатолію Мураховському, заступнику керівника Книжкової палати. І прошу підтримати.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Бачу пана Анатолія. Зараз дам Євгенії Михайлівні, вона підняла руку. Будь ласка, Євгенія Михайлівна. І далі пан Анатолій.

КРАВЧУК Є.М. Я можу поступитися місцем, бо у мене доповнення, вірніше, пропозиція зробити ще одне звернення по проблемах книжкової галузі і видавництва, бо ми бачили всі ці атаки і 8 мільйонів книжок згоріло. Дуже багато видавництв, особливо маленьких, просто...

В'ЯТРОВИЧ В.М. Я би це в «Різному» пропонував розглянути, бо це теж важливе питання.

КРАВЧУК Є.М. Я просто не впевнена, що я зможу до кінця побути, тому одразу хотіла... Знаєте, аналогія, книжки, то зразу і тут. І крім того, що ми там готуємо звернення до Прем'єр-міністра, було би логічно це також оформити зверненням до Прем'єр-міністра. Але давайте, може, пан Анатолій, а потім я кілька міркувань скажу.

ПОТУРАЄВ М.Р. Добре, якщо є час, тоді, будь ласка, пане Анатолію слово вам, звичайно. Радий вас бачити, радий знайомству. Завжди ви бажаний гість в нашому комітеті.

МУРАХОВСЬКИЙ А.Л. Доброго здоров'я, шановні народні депутати. Микита Русланович і Микола Леонідович, вам особлива вдячність за зустріч в Книжковій палаті. Я хотів би вас просити, якщо буде можливість в «Різному», пам'ятаєте, ми говорили, щоб я доповім вам деякі системні проблеми у видавничій сфері в цілому для того, щоб ви просто володіли цією інформацією і, можливо, колись...

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Якщо у вас є, пане Анатолію, 5 хвилин, то доповідайте, бо у нас не так багато часу. Тому вам і дали слово, щоб не 10 просили, але 5 хвилин ви змогли виступити.

ПОТУРАЄВ М.Р. Я це підтримую, пане Анатолію. Будь ласка, ви це розкажіть, бо далі якраз за пропозицією Євгенії Михайлівни і Володимира Михайловича ми проговоримо ще одне звернення на Прем'єр-міністра, тому це якраз вся інформація, яку ви нам зараз надасте, вона буде дуже слушною.

МУРАХОВСЬКИЙ А.Л. Я постараюсь стисло, тому що у мене є відповідні аргументи, я від них поки що утримаюсь. Перша проблема. Це надвелика кількість видавців не дотримуються норм Закону України «Про обов'язковий примірник документів». І у нас обов'язкові примірники надходять з великим запізненням, а деякі видавці взагалі ігнорують цю ситуацію. І в такій ситуації говорити про об'єктивну статистику дуже сумнівно, але, головне, засмучує, що ми втрачаємо частку інтелектуального і культурного продукту, який би мали б зберегти для майбутніх поколінь. Не допомагає адмінвідповідальність, передбачена в кодексі. І, безперечно, завелика кількість врегульована Кабінетом Міністрів обов'язкових примірників, вона надважка для видавця, тому що вони за власний кошт їх відправляють. Із нашої точки зору, зменшення кількості обов'язкових примірників призведе і до підвищення дисципліни їх надсилання, зменшить навантаження на видавців і дозволить зберегти те, що ми маємо зберегти для наступних поколінь.

Відповідний законопроект ми розробили. Він потребує професійної дискусії, тому що підтримується видавцями. Не всі бібліотеки, особливо ті, які, отримуючи обов'язкового примірника, підтримують деякі наші підходи, тому що вони розглядають це як систему комплектування бібліотечного фонду, хоча такий підхід не відповідає духу Закону про обов'язковий примірник. Там потрібно врегулювати і термінологію щодо інформаційного фонду, і є питання. Одним словом, я просив би вас звернути на це увагу.

Друга проблема. Це велика кількість видавців не дотримуються норм закону щодо оформлення вихідних даних і відомостей, а це впливає і на коректність статистики друку, ускладнює бібліографію, обмежує інформування споживачів, зводить видавничу діяльність на рівень кустарщини і руйнує культуру української школи друку. Справа в тому, що раніше нормативно-правовими актами, які врегульовували порядок видання видавничої продукції, були стандарти, а з внесенням змін до Закону «Про стандартизацію» стандарти втратили силу нормативно-правових актів, отримали статус рекомендацій, і не всі видавці користуються цим. Тому не проставляють тиражі, оформлюють видання досить кустарно. Це одне. Друге: у них немає доступу до стандартів. А я скажу, що у

видавничій сфері для видавців існує 51 стандарт національний, а для поліграфістів – 41 стандарт. Сьогодні їх можна купити за оплату в Держстандарті, але комплект для видавця коштує більше 100 тисяч гривень. Тому вони не купують, не користуються, і схоластика в процесі оформлення вихідних даних відомостей є.

Держкомтелерадіо зараз розробив і на етапі погодження нормативно-правовий акт щодо видавничого оформлення видань. Я сподіваюсь, що він дещо врегулює це питання і ми отримаємо відповідний документ.

Ми хотіли би ще запропонувати свої послуги в розробці нормативів щодо використання української мови у видавничій справі, оформлення національних шрифтів при здійсненні видавничої діяльності. Оформлення друкованих медіа, до речі, воно також не має свого нормативного регулювання і відповідних правил, хоча в Законі «Про медіа», там дещо є, але це зовсім іншого штибу має документ. З нашої точки зору, потребує законодавчого врегулювання питання мережевих електронних видань. І проблема полягає в тому, що в Законі «Про видавничу справу», в принципі, закон поширюється на електронні видання, які виготовлені на матеріальних носіях певним тиражем і призначені для розповсюдження. І вони надходять в Книжкову палату, ми їх обліковуємо і зберігаємо, вони впливають на статистику друку. А ось мережеві видання, які національні бібліотеки деякі намагаються зберігати, використовувати, де-факто існують вже багато років, але де-юре не віднесені до видань, на які поширюється законодавство, яке регулює видавничу справу.

Тому в цьому питанні є певна невизначеність. Науковці також досі не дійшли згоди, як їх трактувати. І тут потрібні також дискусія і відповідне політичне рішення.

Четверте. Це видавничий ринок поступово засмічується виданнями, скажімо так, із сумнівним наповненням. Про що йдеться? Якщо закон наш покликаний сприяти національно-культурному розвитку народу і громадян, утвердження духовності і моралі, по факту видавців, особливо тих, хто готує книги для дітей та юнацтва, цікавить, якими нормами керуватися, коли в них виникають побоювання щодо змісту деяких видань, які їм замовляють і пропонують деякі автори. Закон «Про медіа» скасував Закон «Про захист суспільної моралі», втім у Закон «Про медіа» щодо телебачення, радіомовлення, електронних видань увійшли деякі норми, які регулюють це питання, але вони вихолостили систему видавничої справи, книговидавання. І видавці звертаються: що робити в такій ситуації?

Ми їм рекомендуємо звертатись до рекомендацій Національної експертної комісії з питань захисту моралі, рішення 16 28 лютого 13-го року, яке, до речі, розміщено на сайті Верховної Ради. І таким чином спеціальний закон скасовано, Національна експертна комісія розформована. Рішення до цього часу є чинним, але вони мають виключно рекомендаційний характер. І до речі, такі книги не мають у тому числі і відповідних позначок. Окрім того, в текстову частину книги і в ілюстраційну лізуть деякі назви, які використовують лайливі брутальні слова. І коли в назві книги брутальні слова та ще й відповідно проілюстровано, ми просто ніяковіємо. І в даній ситуації мовний закон не спрацьовує щодо заборони використання лайливих, брутальних слів при здійсненні видавничої діяльності.

Одним словом, хотілось би вам про таку ситуацію доповісти і сказати, що видавці чекають певних рішень для того, щоб вони мали нормативку відмовляти авторам, які просувають такого сумнівного штибу книги.

Ще кілька ремарок. Статистика друку. З 19...

ПОТУРАЄВ М.Р. Пане Анатолій, у нас, на жаль, час обмежений, тому давайте, може...

МУРАХОВСЬКИЙ А.Л. Два слова. Статистика друку книговидання як і об'єкти культури, театри і бібліотеки, зникли з державних статистичних спостережень, їх потрібно поновити. Це одне.

Потім державне регулювання в видавничій сфері. Розподілення повноважень Верховної Ради, Кабінету Міністрів, Мінкультури, Держкомтелерадіо. Хотілось би звернутися до Міністерства культури, щоб вони в своїй структурі передбачали не тільки здійснення, вироблення, реалізацію політики в книговиданні, а у видавничій справі в цілому, тому що поліграфія в нас взагалі залишилася сиротою, а є ще ж картографічні, нотні видання, аркушеві видання – цілий спектр видавничої продукції, а не тільки книги, якщо говорити про видавничу справу в цілому.

І останнє. На осяжну перспективу потрібно подбати про забезпечення папером нашої видавничої сфери. У нас в Україні немає, на жаль, достатньої кількості і виробництва, і паперу. Ми 10 років назад, я рахував, експортували приблизно на 100 мільйонів доларів паперу іноземного виробництва. Тому це питання на перспективу, як інвестпроект, потрібно було б подумати як реалізувати для того, щоб забезпечити галузь.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, пане Анатолію, за докладну доповідь. Ми багато чого з цього вже почули у вас, коли були у вас в гостях, але дякую, що ви це зараз розповіли всім колегам, які не мали змоги тоді особисто бути присутніми.

Євгенія Михайлівна, далі Володимир Михайлович, очевидно, і будемо голосувати рішення з доповненнями, які будуть пропонувати Євгенія Кравчук і Володимир В'ятрович.

КРАВЧУК Є.М. Колеги, це навіть не доповнення до цих рішень. Ці рішення як вони підготовлені, так ми маємо їх і надіслати і прийняти. В мене прохання, і це ми, очевидно, маємо виписати окремо, що ми підготували звернення до Прем'єр-міністра до пані Бережної як профільного віцепрем'єра про створення якогось плану порядку видавничої галузі. Бо, при всій повазі до того, що ми тільки що почули, це точно їхні не найбільші видавничі проблеми. Проблеми зараз видавничої галузі – взагалі зберегтися.

І у нас дійсно був иоost завдяки новим програмам, ця «Ковідна тисяча», тобто видавництва почали роботу, трохи розправили крила. І зараз, просто в останні роки і ця остання атака – це дуже великий удар. І очевидно, що залишаються не вирішені питання, про які ми давно говоримо, це те, що не запрацював законопроект, вірніше, Закон про компенсацію оренди для продавців книг, не працює програма закупівель для бібліотек. Очевидно, що це має

супроводжуватися і реформою регіональної мережі, і ми бачили Постанову про заробітні плати. Це також має якось супроводжуватися реформою мережі, не закриттям, а саме реформою. Тому це нагальне питання, там і згоріли не лише книги, які у вільному продажі, але і підручники. Це вже на стику нашого комітету і Комітету з питань освіти.

Тому така пропозиція. І це має бути якийсь ургентний план. Тобто є резервний фонд, є ургентні інструменти підтримки. Треба зрозуміти, так, що Кабінет Міністрів до кінця року може зробити, бо ми просто побачимо банкрутство видавництв, особливо невеликих видавництв. Я бачу, є Богдана Лаюк, вона може щось прокоментувати. Очевидно, можливо, щось уже готується, але одразу скажу: так, є ці, і наш законопроект, і додається, сподіваюся, все-таки до кінця року ця категорія по еКнизі. Але треба розуміти, що це дуже такі точкові речі, вони загалом не зможуть виправити ситуацію. Тобто це такі уже бантики, як виглядає, на мене, а має бути якийсь саме антикризовий план.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, Євгенія Михайлівна. Тут якраз слухні всі ваші аргументи і пропозиції.

Володимир Михайлович В'ятрович, будь ласка.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Дивіться, справді те, що зараз відбувається з російськими атаками, для мене це свідчення того, що це вже не випадкові якісь прильоти, а це абсолютно системне знищення українського книговидавництва в Україні. За тих кілька місяців вже десь 10 мільйонів знищено. Це колосальна цифра насправді, тобто втрати, якщо я не помиляюся, десь 25 відсотків ринку. Тобто це те, що справді може зламати, на жаль, українську книговидавничу галузь як таку, яка тільки-тільки починається спинатися на ноги.

Добре, з іншого боку, те, що ми мали навіть заяву з вуст нового Прем'єр-міністра, пані Бережної як віцепрем'єр-міністра, каже давайте за це вхопимося і щоб я пропонував. Справді, абсолютно погоджуюся з Євгенією, що нам треба говорити про якісь системні рішення.

І першим системним рішенням – це вимагати від уряду, можливо озвучити це якраз новому Прем'єру повного виконання ухвалених нами законів 22-го року, не вибіркового, не випадкового, як це, на жаль, відбувається від 22-го року, а саме повного. Йдеться про заборону ввезення цієї книговидавничої продукції з Росії і Білорусі, йдеться про Закон про підтримку книговидавництва і книгорозповсюдження. Там, в принципі, є системні речі, які можуть допомогти утримати, підтримати українське книговидавництво і книгорозповсюдження.

А з практичних і дуже конкретних кроків, дивіться, у нас передбачено, що пів року розглядати виконання цих законів. Давайте вже буквально після Дня незалежності проведемо окреме засідання, яке буде безпосередньо присвячене якраз цьому питанню книговидавництва, книгорозповсюдження, якимось системним кроком для їх підтримки. І я думаю, що абсолютно можемо і маємо запросити на нього і пані Тетяну Бережну, і пана Прем'єр-міністра, тому що справді питання вже такого стратегічного характеру для країни.

ПОТУРАЄВ М.Р. Цілком погоджуюсь, але моя пропозиція в тому, щоб таке засідання призначити. Давайте це в робочому порядку обговоримо, на яку дату ми можемо це зробити. Зокрема, будемо говорити скоро з віцепрем'єркою, я думаю, якраз скоординуємося, коли там дати нас всі влаштують.

Але я просто вважаю, що зараз ми маємо проголосувати за підготовку негайного звернення на Прем'єр-міністра по тих питаннях, які, Володимир Михайлович, і ти зараз озвучив, і Євгенія Михайлівна сказала, там, де пунктом першим точно має стояти негайне виконання закону, який прийнятий і підписаний Президентом, без обмежень...

В'ЯТРОВИЧ В.М. Законів двох, там про два закони йдеться.

ПОТУРАЄВ М.Р. Двох, двох, вибач. І далі по пунктах ті, що і ти пропонував, і Євгенія Михайлівна. Тому таке звернення зараз будемо... в пакеті зараз будемо голосувати просто, і рішення по Книжковій палаті, і за таке звернення.

Бачу, що у пані Богдани Лаюк є коментар. Добрий день, пані Богдана. Раді вас, як завжди, бачити. Хочете щось сказати? Будь ласка.

ЛАЮК Б.В. Так. Вітаю, дорогі колеги. Дуже короткий коментар щодо цієї ситуації. Я передусім хочу вам подякувати за акцент на книжковій сфері, бо насправді ми відчуваємо як ці спільні акценти, вони працюють.

Ми зараз маємо доручення від Прем'єра разом з Міністерством фінансів попрацювати і завершити роботу над програмою пільгової оренди для книгарень і так само над принаймні пілотною програмою для поповнення фондів бібліотек, тому дуже сподіваємося, що скоро зможемо поділитися інформацією про це.

І просто хотіла також сказати, що внутрішньо в уряді ми наразі намагаємося ідентифікувати ті інструменти, які є, якими може скористатись книжкова сфера, мала розмову про це з Міністерством економіки і ділимося також із колегами. Виклик великий полягає в тому, що на превеликий жаль, дуже складно повністю порахувати усі збитки. Це, звісно, роблять друкарі-видавці, але наразі не знаємо повної цифри. І дякую вам за ідею такого генерального ургентного плану. Я думаю, що це може дійсно ефективно спрацювати, тому просто підтримую і гадаю, що треба поєднувати наші зусилля.

ПОТУРАЄВ М.Р. Отже, наше звернення якраз вам і вчасним буде, і допоміжним.

Отже, колеги, пропоную підтримати рішення комітету за результатами виїзного засідання до Державної наукової установи «Книжкова палата України імені Івана Федорова», яке відбулося 15 липня 26-го року. І одночасно пропоную підтримати підготовку звернення на підставі пропозицій Євгенії Кравчук, Володимира В'ятровича на Прем'єр-міністра України.

Отже, колеги, хто за таке рішення, прошу голосувати.

Потураєв – за.

САНЧЕНКО О.В. Санченко – за.

ФЕДИНА С.Р. Федина – за.

АБДУЛЛІН О.Р. Абдуллін – за.

БОЖКОВ О.В. Божков – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Колеги, проти, утримались? Таких немає.

Рішення прийнято. Дякую.

Наступне питання, колеги, дуже коротке. Тут у нас всі, в принципі, короткі питання. Про План роботи Комітету з питань гуманітарної та інформаційної політики на період шістнадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання.

Пропонується план затвердити. Пропоную взагалі це голосувати by acclamation, тобто зараз запитаю, хто – проти, хто утримався. Якщо таких не буде, то значить рішення буде вважатися прийнятим. Колеги, є ті, хто проти затвердження плану? Немає. Є ті, хто утримався щодо затвердження плану? Немає.

Дякую, колеги. Рішення вважається прийнятим одноголосно.

Наступне питання, колеги. Про пропозиції Комітету з питань гуманітарної та інформаційної політики до проєкту Порядку денного шістнадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання.

Пропонується затвердити ці пропозиції. Пропоную голосувати таким саме чином by acclamation. Колеги, хто є, можливо, проти того, щоб затвердити пропозиції? Немає. Колеги, хто є, хто може хоче утриматися з приводу рішення щодо затвердження пропозиції? Немає.

Дякую. Рішення вважається прийнятим одноголосно.

І останнє питання в порядку денному – це про перелік законопроєктів, проєктів постанов, які комітет пропонує не включати до проєкту Порядку денного шістнадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання.

І пропонується затвердити цей перелік. Колеги, знов-таки пропоную голосувати by acclamation. Чи є такі, хто проти рішення про затвердження переліку? Немає. Чи є колеги, які утримуються щодо затвердження переліку? Немає. Дякую, колеги. Рішення вважається прийнятим одноголосно.

Колеги, по-моєму ми, як на мене, ті питання в «Різному», які хотіли підняти, ми вже пройшли по ходу нашого засідання. Тому, в принципі, дякую всім за участь у засіданні нашого комітету. Всім гарного дня, бажано – спокійного. Ну, і тримаймо стрій, як то кажуть.

Пан Євген Лавро хоче щось сказати. Будь ласка, пане Євгене.

ЛАВРО Є. Микито Руслановичу, дякую.

Пам'ятаєте, ми обговорювали з вами ще питання. У нас крім Закону про меценатство, який був відкликаний через зміну уряду, було ще чотири законопроєкти, які також були відкликані, і нам треба проговорити їх на засіданні комітету...

ПОТУРАЄВ М.Р. А ми, пане Євгене, я одразу, щоб зараз не забирати час, у нас же запланована робоча нарада з пані Тетяною Бережною.

ЛАВРО Є. На ній тоді і проговоримо.

ПОТУРАЄВ М.Р. І ми все це проговоримо і далі будемо в затвердженому робочому порядку...

ЛАВРО Є. Добре. Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. ...відповідно до плану, який ми затвердимо разом всі.

Колеги, я всім ще раз дякую. Всіх був радий бачити. На цьому засідання комітету оголошую закритим. До зустрічі. До побачення.